

pulturam, dummodo eorundem cereorum saltem duplum accensum deferatur; unde si ex extinctis deferuntur duo, ex accensis saltem debent esse quatuor. S. C. Ep. 14. Oct. 1598.

CEREUS.

1) Canonico. Cathedr. et Colleg.

In processionibus Dignitates et Canonici Collegiatae usdem uti valent cereis, quibus utuntur Dignitates et Canonici Cathedr. in casu. n. 4439 ad 11 sine dato (videtur esse 28. Julii 1789). cf. *Candela*.

2) Paschalis.

a) Accenditur.

Cereus Pasch. regulariter accenditur ad Missas et Vesperas solemnes in tribus diebus Paschae, Sabbatho in Albis et in diebus dominicis usque ad festum Ascensionis D. N. J. Chr., quo die, cantato Evangelio, extinguitur ad Matulinum; et in aliis diebus et solemnitatibus etiam solemniter celebratis non accenditur nisi adsit consuetudo, quod durante tempore Paschali accenditur, quae servanda esset, n. 351 ad 13 die 19. Maii 1607.

b) Benedictio (Modus. Quinque grana).

Cf. *Diaconus* (cant. Exultet); *Cereus pasch.* (nomen Episcopi).

Ad dubium: Utrum ferendus sit usus in Sabbatho Sancto infigendi quinque grana Incensi non quidem in Cereis Paschali, sed cereae cuidam albae Cruci ab eo separatae, atque hujus muneris obeundi per Chori Capellanium sive Sacerdotem, sive Diaconum a Diacono Praeconii seu Missae diversum? S. C. resp.: „Negative.“ n. 4672 ad 9 die 12. Nov. 1831.

NOTA GARDELL. AD HOC DECRETUM.
Improbanda sane in usu, de quo

est sermo, Rubricae infractio reperitur, et novitas in Ritibus pro hoc Officio praescriptis proprio lubitu inducta, quae nullo prorsus modo erat ferenda: atque ex hoc ipso nihil, ut quisque videt, advertendum occurrit, nec ratio nulla est adducenda ad usum praedictum eliminandum. Res enim ipsa per se apparet manifestissime, ac propterea non nisi simplici negativa responsione poterat a S. C. dubio huic satisfieri. Quin igitur infractionem Rubricarum ac novitatem demonstrando immoremur, aliquid quoad Cereum advertamus. Ecclesia hoc die ad resurgentem Christum recipiendum se praeparat, et mox ipsum resurrecturum Fidelibus pariter annuntiat, et consecratione itaque Luminis Paschalis solemnitate annuntiationem inchoat, quae verae lucis claritatem humano generi contulit. Quod ad Cereum spectat, Paschalis hic Cereus benedicitur in Sabbatho Sancto, quia ex simplici sua natura absque benedictione non potest mysteria significare, quae per illum Ecclesia repraesentare intendit. Est haec benedictio non de constitutivis per quae immutato naturali rei alicujus statu sacrum quid efficitur, sed de simpliciter invocativis, quibus Dei benignitas invocatur, ut personis vel rebus aliquid boni tribuat: et licet per has benedictiones res nec statum suum naturalem non immutent, nec sacrum quid efficiantur, aliquid tamen religiosum in se continent, nec amplius prophanae possunt haberi. Constans autem ac perpetua fuit Ecclesiae disciplina, ut nulla re ad religiosum quemdam ritum publice uteretur, quin prius eam benedixerit, ut ex Thoma Massimio, Benedict. XIV. aliisque Auctoribus constat. Juxta Liturgicos Cereus hic columnam nubis et ignis, quae Hebraeos in deserto ambulantes praecedebat, significat, et hinc illa Praeconii verba, *sed jam columnae hujus prae-*

conia novimus, et vel Christum significat corporaliter prius extinctum, et postea resurgentem, sicut tunc Diaconus Cereum benedicens significat Evangelii praedicatorum, qui Christum, passione corporaliter extinctum, debet Laudum benedictionibus praedicando Resurrectionis Luminosa gratia reddere illustratum. Item Cereus Paschalis ex Ecclesiasticis Scriptoribus, quos refert Theophilus Raynaldus, institutus primo fuit ut symbolicè esset imago Baptismi, ac propterea singulis qui baptizabantur parvus dabatur Cereus, et ideo dabatur ut illum asservarent, et suscepti Baptismatis memoriam identidem in se suscitarent.

Instituti deinde fuerunt Cerei *Agnus Dei*, ob Agni figuram, quae in illis inspicitur, nuncupati, ut essent pariter suscepti baptismi symbolum, et singulis recenter baptizatis, depositis in Sabbatho post Pascha vestibibus albis, dabatur Cereus hic *Agnus Dei*, quia commodius hunc prae parvo etiam cereo gestare poterant. Hi autem *cerei Agnus Dei* illorum collo appendebantur, ne suscepti baptismatis memoriam una cum albis vestibibus baptismatibus, quas deponebant, amitterent, sed hos prae oculis semper habentes et tantum beneficium per baptismales aquas receptum recolerent, et gratias Deo redderent, et receptam gratiam fideliter custodirent.

Olim dispertiebantur populo particulae Cerei Paschalis ad suffumigandum una cum thure pio ac religioso animo ad advertenda mala, bonaque postulanda. Est ea secundaria Cerei Paschalis institutionis causa. Quemadmodum vero substituti fuerunt *cerei Agnus Dei* ad excitandam retinendamque baptismi memoriam in recenter baptizatis, et pro Cereis Paschali sive hujus particulae parvi Cerei ipsis dabantur, ita et *cerei Agnus Dei* postmodum pro Cerei magni particula et pro parvis cereis

populo distribui coeperunt, et praecipuo fini, qui fuit in illorum institutione, ut Deus illis utentibus mala averteret, ut bona conferret, secundarius successit, ut reliquis etiam fidelibus, praeter recenter baptizatos distribuerentur in octava Paschae, quemadmodum Cerei Paschalis particulae distribuebantur, ut liquet ex Ordin. Romano tit: *De benedictione Cerei*, ubi sic legitur: *In Octava vero Paschae dantur ipsi Agni (Cerei infra Civitatem Romanam) ab ipso Archidiacono in ipsa Ecclesia post Missam et Communionem, et ex eis faciunt incensum accendi ad suffumigandum in domibus suis pro quacumque tribulatione eis evenerit necessitas. Similiter et in forensibus civitatibus de Cereis Paschali faciunt.* Multa addi possent de cereis *Agnus Dei*, si res de qua hic praecipue agitur, postularet, sed haec sint obiter adnotata licet non inopportune, res enim ipsa haec pauca innuere deposcebat. Ne itaque finem nobis propositum praetergrediamur ad Paschalem Cereum redeamus. Cereus itaque nubis, ignisque columnam significat, qui Hebraeos in deserto itinerantes per diem noctemque praecedebat, et Christum a morte ad vitam gloriose resurgentem, ut Rupertus et cum eo Auctores Liturgici pene omnes, et ideo Cereus ipse prius extinctus apparet, et dum adhuc extinctus est, in eo quinque incensi grana infiguntur, quae quinque Christi plagas repraesentant; deinde accenditur post verba Praeconii: *Rutilans ignis accendit.* Item Cereus in significatione columnae ignis et nubis Hebraeos praecedentis illorum demonstrat defensionem a solis aestu, et illuminationem nocturno tempore: in significatione vero Christi nubis columna potest repraesentare Christum fideles a vitiorum aestu defendentem. Ignis vero Christum ipsum, qui fideles in hujus

saeculi nocte, ac in ignorantia et peccatorum tenebris sedentes illuminat. —

Ne quis autem putet, cum dicitur Cereum Paschalem nubis et ignis columnam significare, ita haec esse accipienda, ut Ecclesia id absolute recolat, quod Hebraico populo olim evenit, sed id tantum, quod illis quidem evenit, tamquam tamen in figura nostri omnia, quae illis eveniebant, *figura et umbra futurorum erant*, omnia enim in figura facta sunt nostri, *omnia in figura contingebant illis*, ut scribit Apostolus Paulus ad Corinth. ep. 1. v. 10., et alibi: *Vetera namque transierunt, facta sunt omnia nova*. Hinc Ecclesia suos non instituit ritus ad ritus hebraeorum ac gesta recolenda, sed in suis quibusdam mysteriis recolendis veterum hebraici populi ritum quandoque meminit, quae figura olim fuerunt eorum, quae postmodum adveniente temporum plenitudine erant eventura, et reapse evererunt, et sic ostendit quomodo umbris et figuris lux et veritas respondeat. Ecclesia eadem, quae ritus et caeremonias instituit, non inepte, non inconsulto, non sine aliquo sapientissimo fine eos instituit, ut vellet Sacrorum Rituum perpetuus irrisor Vertus, qui cum Religione ritus etiam voluisset evertere, sed sapientissime eos instituit, et ut Sancto est Spiritu edocta, et directa, in illis mysteria quaedam includit, aut ad illa nos revocat, et quidquid in suis divinis Officiis recolat, quidquid celebrat, quidquid Fidelibus celebrandum offert ac proponit, ad spirituales intelligentias eos vocat, et per mysticas ipsas figuras ad mysterium aliquod contemplandum filios suos excitat, et quandoque in mysterio mysterium latet, ut observat S. Petrus Damianus, et ipsae res sensibiles tamquam humanae infirmitatis adjumenta ad spiritualia et coelestia cogitanda contemplandaque inducunt, ut ipsum Concilium Tridentinum lo-

quitur Sess. 22 de Sacrificio Missae cap. 5: *Cum natura hominum ea sit, ut non facile queat sine adminiculis exterioribus ad rerum divinarum meditationem sustolli, propterea pia Mater Ecclesia ritus quosdam, ut scilicet quaedam submissa voce, quaedam altiori pronuntiarentur instituit. Caeremonias item adhibuit, ut mysticas benedictiones, lumina, thymiamata, vestes aliaque id genus plura ex Apostolica traditione recepta, quo et majestas sacrificii commendaretur, et fidelium mentes per haec visibilia Religionis et pietatis signa ad rerum altissimarum, quae in hoc Sacrificio latent, contemplationem excitarentur.*

Quod sensibilia signa quoad Sacrificium, quod mysticae figurae, quod aenigmata praestant, idem et in aliis Ecclesiasticis Officiis obtinent. Hinc nihil de illis, quae Ecclesia statuit, despiciendum est, nihil negligendum, licet parva, licet minima videantur, quae ipsa fidelibus repraesentant. Nam ut scribit citatus Petrus Damianus in lib. *Dominus vobiscum* inscripto: *Nonnulla in Ecclesiasticis observationibus fiunt, quae in superficie quidem frivola videntur et levia, considerata vero subtilius magnae virtutis videntur veritate subnixae*: In confirmatione hujus sententiae plurima deinde affert exempla: Huic consonat Alcuinus, cuius haec sunt verba in ep. ad Carolum Magnum: *Nihil sine causa in Ecclesiasticis consuetudinibus a Doctoribus constitutum percipimus; causam vero, ob quam Ecclesia symbola Filiis suis proponit, reddit S. Jvo Carnotensis his verbis, quae habet in Sermone de Purificatione Sanctae Mariae Virginis: Consuetudo Ecclesiastica multas ex rebus gestis retinet consuetudines, quibus et rerum gestarum repraesentat veritatem, et simplicium corda excitat ad pietatem, ut per ea, quae foris venerantur, ad internorum*

amorem rapiantur. Hinc est quod ad recordationem Dominicae passionis in Ecclesia Cruces erigimus, quod tempore Ascensionis vexilla triumphum Christi significantia in eminentiori loco Ecclesiae tamquam in arcu triumphali sublimamus.

Post haec quis umquam audeat Auctores reprehendere cum Paschalem Cereum significare dicunt columnam ignis et nubis? quis Ecclesiae ipsi contradicere, quae mysticae hujus columnae ut figurae quae olim de futuris praecessit, meminit in Praeconio? Solus Vertus, et qui cum eo aequae impie sentiunt, hoc auderent, et tantae essent capaces temeritatis, mysticas pariter figuras et aenygmata rejciendo.

In Cerei demum benedictione non semel sed saepius mentio fit noctis, licet de die haec benedictio peragatur. Id autem, ut nemo non ignorat, evenit, quia per anticipationem hoc Officium ab Ecclesia peragendum statutum est. Olim enim, quemadmodum plura alia Officia, noctu hoc quoque peragebatur, ut Ecclesia tempori se accomodaret quo Dominus resurrexit, in nocte scilicet, seu prope auroram. Et licet de die jam a multis saeculis hoc Ecclesia peragat Officium, noctis tamen mentionem facit in Praeconio, ut tum tempus indicet, quod verum horae resurrectionis Domini respondeat, tum ut veteris disciplinae vestigium aliquod eo, quo potest, modo retineat, et ejusdem disciplinae praebeat in ipso Officio testimonium.

De Obligatione benedictionis cerei paschalis vd. *Benedictio Ignis* (oblig.).

c) In benedictione fontis.

Vd. *Benedictio fontis*.

Ad dubium: Utrum servanda sit consuetudo deferendi praeter Cereum Paschalem duos alios parvos Cereos ex eo accensos in Supplicationibus, quae in Ecclesia Pisana fiunt, tum in

Sabbatho Sancto ad obeundam Fontis baptismatis benedictionem, tum quotidie in octo dierum spatio ad eundem Fontem? S. C. resp.: „Affirmative.“ n. 4672 ad 10 die 12. Novbr. 1831.

d) Extinguitur.

Ad dubium: Utrum in Ecclesiis Regni Lusitani, ubi in Ascensione Dom. Nona cantatur sol. post meridiem usque ad primam horam, absque Officii interpolatione, debeat cereus pasch. extinguere post Evang. Missae sol. aut servari usque ad finem Nonae et tunc extingui finita antiphona praeced. horae? S. C. resp.: Affirmative quoad primam partem, negative quoad secundam, quia rubrica adamussim servari debet. n. 4414 ad 3 die 20. Dec. 1783.

e) Locus ad altare.

Cereus paschalis ponendus est super distincto candelabro in plano posito a cornu Evangelii. n. 5012 ad 2 die 14. Junii 1845.

f) Nomen Episcopi.

In benedictione Cerei Paschalis nomen Episcopi Dioecesanum exprimendum est (Gav. p. I. tit. 8. n. 2 lit. N.) et non aliorum. n. 3208 ad 1 die 8. Apr. 1690.

g) Qui?

Ad dubium: an sit servanda consuetudo adhibendi in Sabb. s. parvum cereum pro praeconio ad majorem commoditatem Celebrantis, aliumque majorem alias benedictum accendendi in Dom. Resurr. ac toto tempore paschali; seu potius pro omnibus his functionibus adhibendus sit unus et idem cereus in toto vel saltem in parte in singulis annis renovandus et benedicendus? S. C. resg.: Servetur solitum. n. 4235 ad 9 die 15. Sept. 1753.

h) Quid est et quid significat?

Vd. *Cereus pasch.* (Bened. modus; decr. n. 4672 nota).

3) Quando extinguendus in processione?

Vd. *Process. SSmi. Regul.* (modus, decr. n. 4730).

CEROFERARII.

1) Ad Capitulum.

Vd. *Antiph.* (inton.; decr. 5141).

2) In missa.

Ceroferarii in Missa conventuali, quando decantatur Evangelium, cum cereis accensis assistere debent. n. 1597 ad 4 die 5. Sept. 1648.

Vd. *Thuriferarius* — quis?

3) In processione.

Vd. *Instructio Clem. §. XX* n. 1.

4) In Vesperis.

Vd. *Antiphona* (Intonatio, decr. n. 5111).

S. CHILIANUS M.

(Officium et Oratio.)

Ad dubium Benedictinor. Einsidl.: an festum s. Chilianus m. sit celebrandum cum sociis de communi plur. mm. vel sine sociis de comm. unius m.? S. C. resp.: Fiat Officium de comm. un. m. et dicetur oratio; *Infirmis*. n. 4044 (2do) ad 10 die 23. Julii 1736.

CHIROTECAE.

1) Dignitariorum et Canonicor.

Vd. *Annulus Canonicor. etc.* (decr. n. 4224); *Usus Pontifical.* (decr. n. 4585; 4593 ad 8; n. 4863).

2) Episcopi.

a) In benedictione cum SSmo.

Vd. *Bened. Episcopi cum SS. Sacramento* (decr. n. 5211 ad 4).

b) In Pontificalibus.

Episcopus non debet uti chirotecis,

nisi in iis functionibus pontificalibus, in quibus eisdem Episcopi utuntur. n. 3551 ad 14 die 13. Mart. 1700.

CHORUS.

1) Absentia, Praesentia, Distributio.

Archidiaconum haberi pro praesente (in choro) dum assistit Episcopo tam in Ecclesia s. Venantii quam in quocumque alio loco, in quo ipse Prior interveniat, vel intervenire soleat una cum Capitulo Ecclesiae Cathedr. n. 372 ad 1 die 15. Mart. 1608.

Nullo modo posse Canonicos lucrari distributiones quotidianas, nisi quando aliquis Canonicus vel ex officio vel de expresso Episcopi mandato in casu necessitatis, Confessiones Poenitentium audiret, dum recitantur in choro horae canonicae, et hoc tantum casu excepto; qui tantum adsunt, dum oratio pro Matutinis et horis cantatur, non lucrari licite distributiones; quidquid hactenus in contrarium servatum fuerit, potius abusus esse quam consuetudinem. n. 388 die 14. Junii 1608.

Dignitates et Canonicos non lucrari distributiones quotidianas, nisi in in choro, processionibus, aliisque huiusmodi actibus *proprio habitu* Dignitatibus et Canonicis respective convenienti utantur. Si vero uti voluerint habitu Protonotarii, non posse participare de distributionibus quotidianis, tanquam extraneos reputandos esse, eisque locum assignandum non supra nec inter Canonicos sed post Abbates (Caerem. Lib. I. c. XIII. circa finem). n. 602 die 7. Aug. 1821.

Canonicos non possunt exire de choro non expetita licentia ab Archidiacono. n. 3358 ad 5 die 7. Maji 1695; n. 3373 ad 3 die 17. Decbr. 1695.

Ad dubium: an debeant distributiones Canonicis, qui tempore hor.

canon. exeunt proprio motu a choro ad celebrandam missam? S. C. resp.: Episcopus utatur jure suo juxta decreta tam in hoc quam in iis, quae respiciunt disciplinam chori. n. 3597 ad 9 die 10. Sept. 1701.

Canonicus Theologus tempore lectionis semper est dispensatus a servitio chori. n. 3597 ad 11 die 10. Sept. 1791.

Ad dubium: an Primicerii Ecclesiae Colleg. Aquae vivae abesse possint a choro, audiendi causa Monialium seu Saecularium confessiones et dirigendi Confraternitates vel ex quacumque alia causa? S. C. resp.: Affirmative pro diebus, quibus tenentur interesse Choro. n. 4004 ad 5 die 24. Nov. 1831.

Privationem distributionum pertinere ad Archiepiscopum (Metrop. Hydrunt.) n. 4358 ad 7 die 7. Dec. 1771.

Canonicos Examinatores non lucrari distributiones quotidianas, quia examen potest fieri hora commoda extra tempus, quo tenentur assistere in choro. n. 339 ad 2 die 7. Mart. 1607.

FLORENTINA.

Ad preces Rmi. Archiepiscopi Florentini expetentis Indultum, cujus vigore Canonicus suae Metropolitanae Joseph Chieccchini incumbens constructioni Processus Ordinarii Servae Dei Reginaldae Tosetti participare valent de distributionibus Chorilibus, quamvis hac de causa Choro non intersit, S. C. rescripsit: „Non indigere, et detur Decretum in Neapolitana diei 23. Dec. 1827 quo declaratur: Dignitates et Canonicos ubique locorum existentes, qui construendis Processibus Ordinariis, vel Apostolicis operam dabunt, licet a Choro ea de causa absint, lucrari nedum quotidianas distributiones, verum etiam alias omnes quocumque jure, titulo et nomine, et quibusvis sub clausulis personale ser-

vitium exquirentes. Hoc autem Indultum locum habere iis tantum diebus, quibus conficiendis et adornandis Inquisitionibus incumbunt.“ n. 4795 die 27. Aug. 1836.

2) Accessus.

Congregentur omnes Canonici in Sacristia et induti consueto habitu canonicali, incipiant progredi versus Chorum, ordine praescripto in Caeremoniali (Lib. II. c. VI.) n. 1427 ad 3 die 24. Jan. 1643.

3) Cantus.

Vd. *Nativit. D. N.* (Officii cantus; decr. n. 4582); *Laudes.*

Decere, ut Canonici voce non impediti, alte canant in choro, coadjuvantes alios, et posse Episcopum illos, maxime eos, qui in hoc culpabiles sunt, ad id faciendum hortari. n. 172 ad 4 die 23. Nov. 1602.

Quoad Vesperas et Officium satis esse, si Canonici illud recitent alta, clara, intelligibili et destinata voce. n. 278 die 27. Jan. 1606.

Canonici Lignin. petierunt declarari, ipsos non teneri ad recitationem Officii in cantu plano in festis sol., prout Episcopus mandavit. S. C. resp.: Canonicos in hoc debere parere Episcopo. n. 1689 die 22. Nov. 1653.

Episcopum debere adherere iis, qui Officia divina *canere* volunt, quod est favorabilius Ecclesiae; quoad festa vero per constitutionem urbanam sublata, Canonicos teneri ad eandem solemnitatem prorsus peragendam, quo ante constitutionem festa quorumvis Sanctorum recolant. n. 1930 die 7. Sept. 1658.

Ad dubium: an omnes Horae canonicae sint cantandae singulis dominicis, festis aliisque diebus, quibus Officium sub ritu dupl. celebratur? S. C. resp.: *Servetur solitum.* n. 4235 ad 21 die 15. Sept. 1753.